

Таблиця 3. Результативність діяльності підприємств

Індекс задоволення споживача	Результативність діяльності підприємства
I	Результативність діяльності підприємства сприймається більше чим нижча, ніж споживач готовий прийняти
II	Результативність діяльності підприємства задовольняє споживачів
III	Результативність діяльності підприємства сприймається як більш висока, ніж очікував і вимагав споживач

Висновки

Запропонована автором систематизована оцінка ефективності передбачає оцінку ступеня роботи системи управління якістю, що репрезентує собою регламентований стандартами підприємства порядок регулювання виробничих процесів, який направлений на забезпечення необхідного рівня якості продукції при її розробці, виготовленні, експлуатації на всіх стадіях життєвого циклу.

Список використаних джерел

1. Конти Т. Самооценка в организациях; [пер. с англ. И.Н. Рыбакова при участии Г.Е. Герасимовой / Научное редактирование В.А. Лапидус и М.Е.] Серов. – М.: РИА «Стандарты и качество», 2010. – 328 с.

2. Магомедов М.Д. Управление качеством в отраслях пищевой промышленности / М.Д. Магомедов, А.В. Рыбин – М.: Издательство – торговая корпорация «Дашков и К», 2009. – 192 с.

3. Мельник Ю.Ф. Основы управления безопасностью харчових продуктів : навч. посіб. / Мельник Ю.Ф., Новиков В.М., Школьник Л.С. – К.: Вид-во Союзу споживачів України, 2011. – 297 с.

4. Оспанов А.А. Проблемные вопросы обогащения муки и хлебобучных изделий / А.А. Оспанов, В.В. Ремеле // Хлебопекарское и кондитерское Дело. – 2013. – №2. – С. 42–45.

5. Самсонова М.В. Статистические методы в управлении процессами организации / М.В. Самсонова // Методы менеджмента качества. – 2013. – №2. – С. 50–51.

УДК 658.26:658.511

Т.О. УКРАЇНЕЦЬ,
студентка 2го курсу другого рівня вищої освіти кафедри «Фінансів та фінансово-економічної безпеки» Київського національного університету технологій та дизайну
Ю.О. РУСИНА,
к.е.н, доцент кафедри фінансів та фінансово-економічної безпеки

Управління системою енергоменеджменту на підприємстві

У статті розкрито, що енергоефективний розвиток української економіки на всіх рівнях управління вимагає створення умов і механізмів для зростання енергетичної ефективності. Проаналізовано поняття «енергоефективність» зростання різних нормативно-правових актів.

Виявлено, що досягнення реального підвищення енергетичної ефективності підприємств і організацій повинно базуватися не тільки на технічних рішеннях, але і на більш сучасному управлінні. Обґрунтовано, що енергетичний менеджмент є інструментом, який може забезпечити виробничо-господарським об'єктам економію коштів за рахунок проведення грамотної енергетичної політики по використанню енергетичних ресурсів.

Ключові слова: енергоефективність, енергозбереження, показник енергоефективності, енергетичний менеджмент.

Т.А. УКРАЇНЕЦЬ,
студентка 2го курсу второго уровня высшего образования кафедры «Финансов и финансово-экономической безопасности» Киевского национального университета технологий и дизайна
Ю.А. РУСИНА,
к.э.н, доцент кафедры финансов и финансово-экономической безопасности

Управление системой энергоменеджмента на предприятии

В статье раскрыто, что энергоэффективное развитие украинской экономики на всех уровнях

управления требует создания условий и механизмов для роста энергетической эффективности. Проанализировано понятие «энергоэффективность» рост различных нормативно–правовых актов.

Выявлено, что достижение реального повышения энергетической эффективности предприятий и организаций должно базироваться не только на технических решениях, но и на более современном управлении. Обосновано, что энергетический менеджмент является инструментом, который может обеспечить производственно–хозяйственным объектам экономию средств за счет проведения грамотной энергетической политики по использованию энергетических ресурсов.

Ключевые слова: энергоэффективность, энергосбережение, показатель энергоэффективности, энергетический менеджмент.

T. UKRAINETS,
student of 2nd course of the second level higher education department «Finance and economic and financial security», the Kiev National University of Technology and Design
Yu. RUSINA,
candidate of Economic Sciences, Associate Professor
at the Department of Finance and Financial and Economic Security

Management of the enterprise energy management system

The article reveals that energy–efficient development of Ukrainian economy at all levels of government requires the creation of conditions and mechanisms to increase energy efficiency. Analyzed the concept of «energy» growth of various regulations.

Revealed that achieve real energy efficiency of enterprises and organizations should be based not only on technical solutions, but also in more modern management. Proved that energy management is a tool that can provide industrial and commercial facilities cost savings at the expense of competent energy policy on the use of energy resources.

Keywords: energy efficiency, energy conservation, energy efficiency indicators, energy management.

Сучасна економіка України характеризується достатньо високою енергоемністю валового внутрішнього продукту (ВВП) та енергозалежністю від країн–імпортерів. Енергетична ефективність та енергозбереження залишаються одними з пріоритетних напрямів розвитку більшості промислово–розвинених країн світу [2, с. 7]. Вони є визначальними чинниками при формуванні конкурентоспроможності товарів та послуг, а також суттєво впливають на енергетичну безпеку країни життя.

Завдання переходу української економіки на шлях інноваційного та енергоефективного розвитку вимагають створення на всіх рівнях управління умов і механізмів для підвищення енергетичної ефективності та енергозбереження.

Для кращого розуміння понять «енергозбереження» та «енергоефективність» наведемо визначення цих понять за різними джерелами. За Законом України «Про енергозбереження» від 1 липня 1994 року № 74/94–ВР енергозбереження трактується як, діяльність (організаційна, наукова, практична, інформаційна), що спрямована на раціональне використання та економне витрачання первинної та перетвореної енергії і

природних енергетичних ресурсів у національному господарстві, і яка реалізується з використанням технічних, економічних та правових методів. Енергоефективність – це характеристика обладнання, технології, виробництва або систем у цілому, яка показує ступінь використання енергії на одиницю кінцевого продукту [3].

Постановка проблеми. У XXI ст. вирішити проблему підвищення ефективного використання паливно–енергетичних ресурсів (далі – ПЕР) можливе виключно шляхом впровадження новітніх енергоефективних технологій та обладнання, що відповідають сучасним потребам і вимогам. Заявлена пріоритетність політики енергозбереження в Україні тривалий час не була підкріплена ефективною формою і механізмами взаємодії влади, бізнесу та наукового потенціалу в питаннях впровадження інноваційних енергозберігаючих технологій. На сучасному етапі розвитку держави однією з основних перешкод масштабної реалізації політики енергоефективності є відсутність в основних агентів необхідності та мотивації щодо енергоефективних інноваційних технологій. Світовий досвід свідчить, що швидке досягнення міжнародної конкурентоспроможності держави

відбувалося там, де пріоритетом державної політики стає енергоефективність.

Зокрема, в сучасних умовах енергоефективність в країнах ЄС досягається в основному не за рахунок впровадження нових енергозберігаючих технологій, а за рахунок змін у методах і способах управління [11; 12]. При цьому енергоефективність розглядається як використання енергетичних ресурсів з використанням такого обладнання і технологій, які при існуючому рівні розвитку техніки та дотримання вимог до охорони навколишнього середовища забезпечують максимальну конкурентоспроможність та стійкість у розвитку компанії.

В Україні прийнята ціла низка нормативно-правових актів, які регулюють питання енергоефективності та енергозбереження. Але за певних причин особливих зрушень стосовно енергозбереження в Україні не відбувається [4, с. 210]. Тому необхідно звернути увагу, перш за все, на управління у сфері енергозбереження, бо саме тут виникає велика кількість різного роду перешкод, які не дозволяють ефективно реалізовувати державну політику стосовно енергозбереження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед західних науковців значну увагу дослідженню енергоменеджменту, як ефективного засобу підвищення енергоефективності приділяли Т. Морт, Л. Браке, Н. Йепсен, М. Стоббе та ін. Вітчизняні дослідники також не оминули увагою дану проблематику. Серед дослідників – Ю. В. Дзядикевич, Р. Г. Бевко, Р. І. Розум, М. В. Буряк, С. І. Випанасенко, В. В. Джеджула та ін. Процеси енергозбереження та енергозабезпечення досліджується такими науковцями, як Д. В. Зеркалов, М. П. Войнаренко, Г. О. Кошева, В. Г. Бурлака, І. А. Франчук, І. М. Сотник тощо.

Однак концепція енергоменеджменту все ще залишається достатньо новою, і у вітчизняній літературі немає єдиної думки щодо реалізації цього інструменту в господарській практиці.

Основною **метою статті** є з'ясування ролі енергоменеджменту в управлінні підприємством. Визначено такі завдання: дослідити енергоменеджмент як багаторівневу систему, конкретизувати задачі енергоменеджменту на різних рівнях управління, визначити необхідність впровадження служби енергоменеджменту на підприємстві.

Виклад основного матеріалу. Розвиток та формування системи енергетичного менеджменту в Україні триває більш ніж півтора десятиліття.

Однак на сьогодні ще немає остаточного загальноприйнятого розуміння енергетичного менеджменту як науки, як виду діяльності, а також як однієї з конкретних функцій менеджменту [2, с. 10].

Останні дослідження і публікації, в яких започатковано розв'язання цієї проблеми, дають різні тлумачення понять «енергетичний менеджмент», «система енергетичного менеджменту», «енергетичний менеджер» тощо. Наведемо деякі з них.

За визначенням С.В. Сапожнікова, «енергетичний менеджмент є діяльністю, що спрямована на забезпечення раціонального використання паливно-енергетичних ресурсів і базується на отриманні енерготехнологічної інформації за допомогою обліку, проведенні типового енерготехнологічного вимірювання та перевірки, аналізу ефективності використання паливно-енергетичних ресурсів та впровадження енергозберігаючих заходів» [5, с. 6]. Предметною сферою енергетичного менеджменту є забезпечення ощадного відношення до енергії на всіх стадіях її виробництва, передачі на відстань, розподілу і споживання на підприємствах та в установах. Таке управління передбачає забезпечення енергоефективності виробництва або діяльності взагалі, шляхом розроблення та реалізації системи заходів щодо енергозбереження, включаючи комплексне розв'язання, пов'язаних з цим технічних, економічних та екологічних проблем [5, с. 11].

В. Петринка, трактує поняття «енергетичного менеджменту» як синоніму правління енергоспоживанням. Впровадження енергоменеджменту на підприємстві дозволяє отримати більш детальну картину споживання енергоресурсів, що дає змогу оцінити проекти з енергозбереження, які планують застосовувати на підприємствах. Формування системи енергетичного менеджменту на підприємстві є інноваційним рішенням, яке пов'язане з модернізацією існуючих методів управління, а також самої психології управління енергоспоживанням та енерговитратами [6, с. 42].

Денисюк С.П., Бориченко О.Р. систему енергетичного менеджменту розуміють як комплексну, основні функції якої полягають у розробці та реалізації політики підприємства в галузі управління енергією; навчання персоналу питань безперервного зниження споживання енергії та запуск механізмів мотивації; облік достатньою мірою деталізації всіх видів енергії; нормування і погодинне планування споживання всіх видів енер-

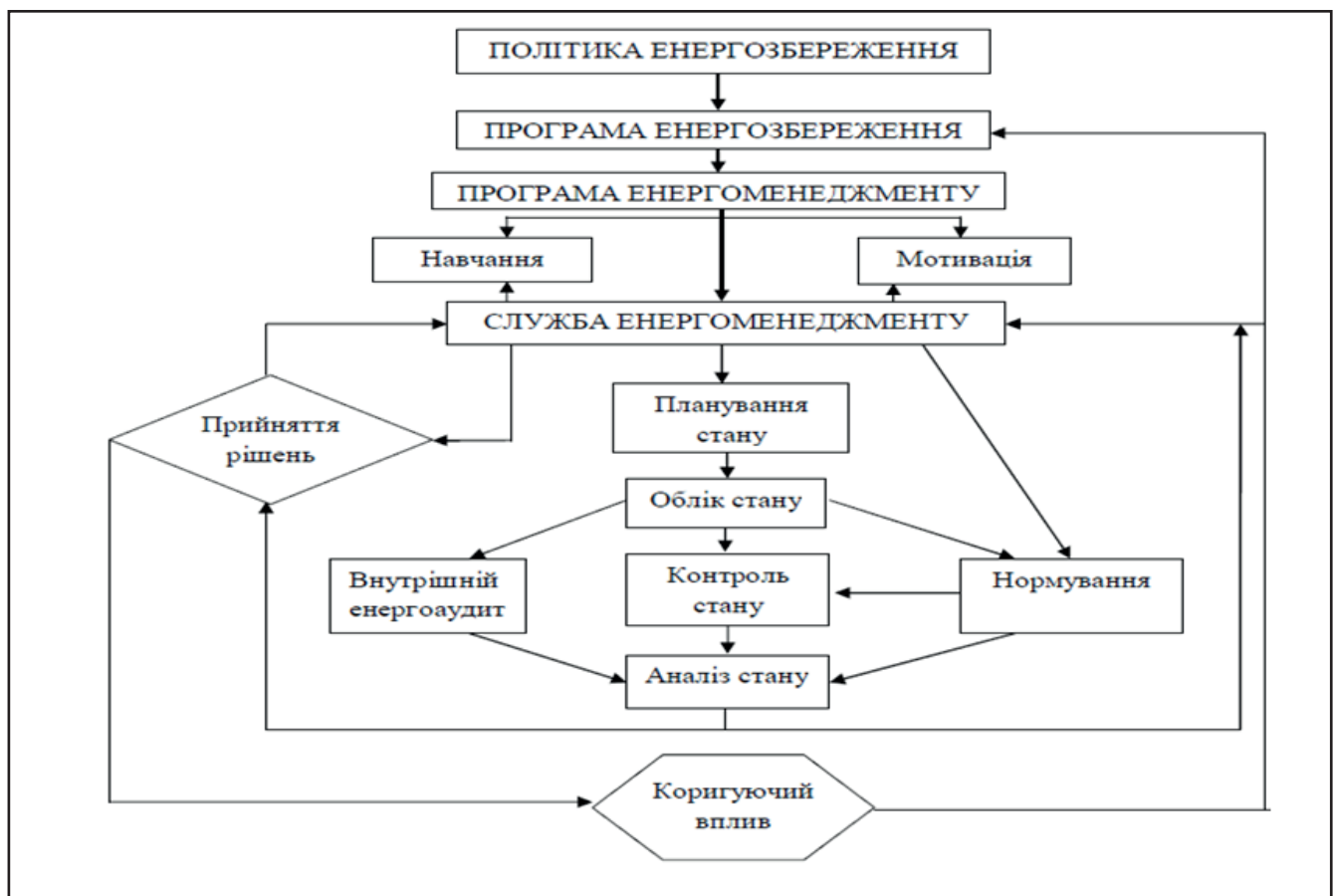
гії; управління споживанням енергії; аналіз споживаних видів енергії та вироблення пропозицій щодо їх зниження; інвестування в заходи щодо зниження споживання енергії; щорічне коригування політик, процедур і т.д. [2, с. 11].

Ю. В. Дзядикевич, Р. Б. Гевко, Р. І. Розум та М. В. Буряк [9] розглядають енергетичний менеджмент, як багаторівневу систему, що охоплює управління енерговиробництвом та енергоспоживанням. Вони відзначають, що на підприємстві створюється служба енергетичного менеджменту, яку очолює енергоменеджер. До його функцій відносяться управління функціонуванням служби та забезпечення досягнення запланованих ефектів енергозбереження. Крім того, служба енергоменеджменту пов'язує підприємство з інспекціями, що здійснюють нагляд за ефективним використанням енергоресурсів. На рис. 1 представлено модель системи енергоменеджменту на підприємстві.

До того ж, необхідно відмітити, що наведені визначення не відображають економічного аспекту енергоменеджменту. В умовах ринкової економіки основною метою енергетичного менеджменту

має бути отримання прибутку за рахунок раціонального та ефективного використання ПЕР на вироблення одиниці продукції, надання послуг або виконання робіт. І, тому енергетичний менеджмент є видом діяльності, змістом якої є цілеспрямований вплив на працівників організації з метою координування їх дій задля досягнення однієї з поставлених перед організацією цілей – збільшення прибутку шляхом підвищення ефективності використання ПЕР за одночасного зниження собівартості випущеної продукції [2, с. 10].

Зазначимо, що мета енергетичного менеджменту полягає у підвищенні ефективності використання організацією ПЕР при збільшенні прибутку організації. Іншими словами, енергетичний менеджмент як вид діяльності, націлений на підвищення ефективності використання організацією залучених із зовнішнього середовища ПЕР, тобто на зниження витрат різних видів палива й енергії на виготовлення одиниці продукції, й відтак на досягнення завдяки цьому в кінцевому розумінні однієї з основних цілей, що стоять перед організацією в ринкових умовах господарювання – збільшення прибутку [2, с. 10].

Рисуюнок 1. Модель системи енергоменеджменту на підприємстві [6, с. 43]

Підсумовуючи вищезазначене доцільним було б надати власне визначення дефініції «енергетичний менеджмент»

Зміст поняття «енергетичний менеджмент» полягає в наступному:

- включає в себе системний підхід щодо досягнення цілей для покращення енергетичної діяльності на основі енергетичної політики, процесів і процедур;

- має постійно діючу систему організації, управління та керівництва енергоспоживанням підприємства;

- поєднує в собі як управлінські, так і технічні аспекти;

- являє собою систему управління, яка спрямована на забезпечення раціонального використання споживачами ПЕР;

- передбачає вирішення оптимізаційної задачі управління енергопроцесами.

Термін «енергетичний менеджмент» в залежності від сфери його застосування може мати низку смислових навантажень. Це поняття в загальному випадку включає в себе інтегральний підхід в рамках виділеної енергетичної (виробничої) системи, що дозволяє виділити такі етапи: планування, виробництво (генерація), передача (трансформація), накопичення, розподіл та використання енергоносіїв [8, с. 5].

На сьогоднішній день стандартизацією у сфері енергоменеджменту займається Технічний комітет ISO/TC 242 «Енергоменеджмент» при міжнародній організації зі стандартизації. У 2011 р. була прийнята остаточна версія стандарту ISO 50001:2011 «Energy management systems – Requirements with guidance for use» [10], де розкрито методологію системи енергетичного менеджменту.

Зазначений стандарт прийнятий наказом Мінекономрозвитку України в якості національного стандарту ДСТУ ISO 50001:2014 «Енергозбереження. Системи енергетичного менеджменту. Вимоги та настанова щодо використання (ISO 50001:2011, IDT)» 16 вересня 2014 року, набравши чинності з 01 січня 2015 року.

Серед недоліків впровадження системи енергоменеджменту на підприємствах можна зазначити те, що Україна акцентує увагу лише на великих промислових підприємствах, коли високорозвинуті країни застосовують стандарти для всіх типів підприємств (великих та малих, дер-

жавних та приватних). Українські промислові підприємства традиційно звертають увагу на задоволення потреб виробничого процесу в енергії і не надають особливого значення ефективності її використання.

Водночас, зарубіжний досвід свідчить, що промислові компанії реально знизили витрати на енергоресурси на 30 % і більше, коли приділяли значну увагу енергоменеджменту на підприємстві [6, с. 42]. Крім того, енергоменеджмент не може бути одноразовим заходом, а вимагає постійної реалізації заходів з енергозбереження, моніторингу досягнутих результатів та здійснення ефективного управління діяльністю підприємства у сфері підвищення енергоефективності.

Наприклад, за даними проекту USAID «Муніципальна енергетична реформа в Україні» (MER), стан енергоменеджменту на об'єктах бюджетної сфери міста Києва виявив, що переважна більшість осіб, відповідальних за контроль та облік енергетичних ресурсів у бюджетних установах (на рівні району, районного управління, департаменту) за основним напрямком роботи являються працівниками бухгалтерії [7, с. 5]. Вирішальними для них є рахунки енергопостачальних компаній, що не сприяє оперативному відслідковуванню споживання енергоносіїв та відповідному реагуванню при відхиленні від заданих норм на місцях. Також, не ведеться порівняльний аналіз рахунків енергопостачальних компаній з даними зі smec.kiev.ua перед сплатою рахунків. Перевірка договірних даних з енергопостачальними компаніями повинна бути більш детальною і вимагає технічних знань. Як приклад, розуміння реактивної електричної енергії та її коефіцієнтів, а також розуміння коефіцієнтів втрат в тепломережах, які наведені в рахунках користувачів [7, с. 5–6].

Відсутня автоматизована система обліку та контролю енергоспоживання (АСКОЕ), що призводить до відсутності механізму повноцінного оперативного реагування при виході технічного обладнання з праці (як приклад погодні регулятори на ІТП) та ремонту.

Відсутній механізм повернення коштів, заощаджених шляхом зниження споживання енергоносіїв на місцях, що не сприяє мотивації користувачів об'єктів в підвищенні енергоефективності. Більш того, діюча система лімітів (коли розрахунок зниження споживання енергоносіїв ведеться від фактичного споживання енергоносіїв в попе-

редньому році, а не від встановленого базового рівня з урахуванням технічного стану об'єкта, санітарних норм та зовнішнього температурного стану) ставить користувачів об'єктів перед вибором: знизити споживання енергоносіїв та, відповідно, буде знижено фінансування з бюджету на наступний рік. Таким чином, вони ризикують при низьких температурних погодних умовах в наступному році перевищити ліміти та отримати догану, або тільки декларувати та, якомога довше, відкладати заходи зі зниження споживання енергоносіїв на місцях [7, с. 6].

Як бачимо, підприємства, наразі, потребують розвинутої професійної системи енергетичного менеджменту в повному обсязі.

Основна ідея вирішення управлінської проблеми підвищення рівня енергоефективності полягає у послідовному застосуванні системного підходу до енергоменеджменту.

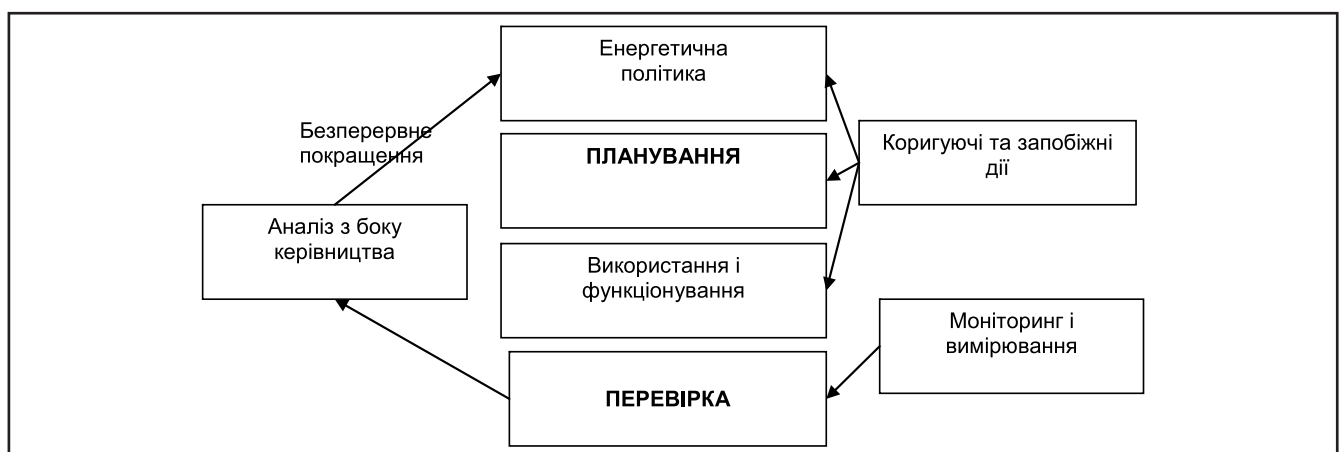
Першим кроком у визначенні сфер для потенційної економії енергії є встановлення кількості і вартості використовуваних на підприємстві енергоресурсів. До енергоресурсів відносяться не тільки мазут, вугілля, газ і електроенергія, а й вода, а на деяких підприємствах, також паливо, що використовується автотранспортом. Після завершення такого аналізу необхідно перевірити чи є тарифи на енергоресурси для підприємства конкурентними і відповідними ринку. Не має сенсу робити великі інвестиції в інженерні проекти з енергозбереження, якщо енергоресурси купуються за завищеними тарифами. Важливим елементом будь-якої програми скорочення витрат є контроль керівництва. Крім необхідності контролю та обліку заощаджень від закупівельних та інженерних проектів, часто є економія за рахунок більш ефективного управління

ресурсами при застосуванні стандартних прийомів контролю і маркетингу.

Після первинної перевірки та аудиту основні показники повинні бути перевірені і проаналізовані.

Далі, на основі цього аналізу, повинні бути визначені короткострокові заходи для поліпшення ефективності використання енергії. Після здійснення короткострокових заходів, ключові показники (досягнуті результати) мають бути перевірені і проаналізовані, і на підставі цього аналізу повинні бути заплановані середньострокові заходи. Завдання енергетичного менеджера полягає в організації системи таким чином, щоб наведений вище циклічний процес повторювався знову і знову. І тільки в цьому випадку, будь-які зміни виробництва, впровадження нових технологій, запуск нового продукту не впливатиме на енергетичну ефективність підприємства.

Додаткові можливості підвищення рівня енергоефективності можуть бути також отримані на основі застосування стандартної методології PDCA (Plan-Do-Check-Act) (рис. 2), властивої всім добре відомим міжнародним стандартам (ISO 9001, 14001 та інш.). Переваги використовуваного системного підходу наступні: аналіз всіх аспектів, що впливають на енергоефективність, а також на постійне покращення; бізнес-процеси, пов'язані з енергоменеджментом, чітко визначені і перевіряються, як з боку внутрішніх, так і зовнішніх аудиторів, включаючи можливість сертифікації; безперервний і планований процес енергоменеджменту, що має певні параметри порівняння (базові лінії) для досягнутих результатів і документовані енергоцілі; підхід, заснований на кращій світовій практиці, який продовжує удосконалювати міжнародна організація ISO [2, с. 12].

Рисунки 2. Структурна схема системи енергетичного менеджменту (цикл PDCA) [7, с. 20]

Аналіз сильних та слабких сторін впровадження системи енергетичного менеджменту на підприємстві

Сильні сторони	Слабкі сторони
Зниження витрат на енергетичні ресурси; Підвищення енергоефективності та енергетичної результативності; Підвищення кваліфікації персоналу; Підвищення ефективності експлуатації обладнання; Удосконалення системи управління; Зниження та управління ризиком аварійних і надзвичайних ситуацій; Поліпшення зв'язків і системи обміну інформацією всередині колективу.	Необхідність отримання кредиту в банку або пошуку інвесторів у разі відсутності власних коштів на впровадження системи енергетичного менеджменту; Витрати на впровадження СЕМ; Витрати на закупівлю нового обладнання; Витрати на впровадження нових технологій; Витрати на навчання персоналу; Простий обладнання і процесів під час впровадження нових технологій.
Можливості	Загрози
Відповідність міжнародному стандарту; Розширення підприємства за рахунок зекономлених ресурсів; Впровадження інновацій; Зменшення впливу на навколишнє середовище та зменшення екологічних платежів; Поліпшення репутації підприємства; Збільшення конкурентоспроможності підприємства; Розширення зв'язків у галузі енергоменеджменту поза підприємства; Сумісність з іншими стандартами системи менеджменту (впровадження інтегрованих систем).	Економічні чинники (коливання цін на ринку, зміна попиту/пропозиції на продукцію, конкуренція); Фінансові ризики (підвищення ставки дисконтування, інфляція); Політичні фактори (зміни політичної обстановки); Правові фактори (зміни в законодавстві та стандартах); Технологічні та науково-технічні фактори (зміни в технологіях); Екологічні фактори (можливі підвищення кількості викидів в атмосферу, стічних вод і відходів).

Прийняття підприємством концепції енергетичного менеджменту має позитивний вплив на її організаційні та технічні процедури, а також на модель поведінки з метою скоротити загальне операційне енергоспоживання (в тому числі, енергоспоживання виробничих площадок), економічно витратити основні та допоміжні матеріали, і постійно покращувати свою енергоефективність, в цілому.

Щодо інвестицій в покращення енергоефективності, то вони проводяться на основі результатів систематичних вимірювань витрат енергії. У таблиці проаналізовано сильні та слабкі сторони впровадження енергетичного менеджменту на підприємстві.

Вважаємо, оскільки на підприємствах здебільшого відсутні енергослужби, то необхідним є використання системи енергоменеджменту. Енергоменеджмент повинен стати невід'ємною частиною системи модернізації підприємства. Успішне введення системи енергетичного менеджменту залежить від керівництва підприємства. Позитивні результати можуть бути отримані тільки в тому випадку, якщо керівництво проявляє ініціативу. Потрібно зазначити, що не кожне підприємство вимагає створення цілої спеціалізованої служби енергоменеджменту, оскільки її утримання може потребувати значних витрат, що в умовах малих обсягів підприємства є не-

доцільним. У цьому випадку необхідно зіставляти витрати на утримання персоналу з очікуваним ефектом від впровадження енергозберігаючих заходів. Необхідно рівномірно налагоджувати систему управління енергоспоживанням у всіх її аспектах: технічному оснащенні підприємств, створенні структури і процедури енергоменеджменту, навчанні персоналу тощо.

Для контролю за організаційно-технічними заходами в службі енергогосподарства, слушною є думка В.Петринки, що необхідно ввести посаду інженера з енергозбереження в обов'язки якого входитиме збирання щодня даних про енергоспоживання по всіх підрозділах підприємства, а потім щомісячного складання плану на наступний місяць і співвідношення на розробленому графіку фактичного і планового енергоспоживання. [6, с. 42–43]

Введення такої посади на підприємствах дасть змогу упровадити енергозбереження і підвищити енергоефективність як параметр у всіх видах діяльності і у всіх рішеннях підприємства. Інженер з енергозбереження має бути складовою системою управління промисловим підприємством, яка контролює енергетичну ситуацію і гарантує використання енергії найбільш ефективним шляхом [6, с. 43]. У результаті широкого впровадження принципів енергетичного менеджменту підпри-

ємства забезпечать управлінську прозорість, підвищать свою загальну керованість, інвестиційну привабливість та імідж. Підприємство, яке побудувало і налагодило роботу якісної системи енергетичного менеджменту, отримує можливість: підвищення енергоефективності; економії витрат на ПЕР; реалізації планів стосовно поліпшення результативності енергозбереження шляхом проведення аналізу поточного споживання енергії щодо очікуваного; зростання конкурентоспроможності; покращення іміджу; дотримання вимог законодавства у сфері енергоспоживання та захисту навколишнього середовища.

Висновки

Отже, підводячи підсумок викладеному вище, можна стверджувати, що перед підприємствами України, які є найбільшими споживачами енергетичних ресурсів, гостро стоїть проблема ефективного управління їх енергетичними господарствами. Одним з інноваційних підходів у вирішенні цих проблем є впровадження систем енергоменеджменту в діяльність підприємств, що вже тривалий час успішно використовується в зарубіжній практиці.

Для стимулювання розвитку сфери енергозбереження та впровадження нових технологій створення енергії на підприємстві необхідно забезпечити [4, с. 213]: 1) удосконалення нормативно-правової бази, яке має бути спрямовано на систематизацію нормативно-правових актів з метою зменшення їх кількості та забезпечення їх узгодженості; 2) створення дієвого організаційно-економічного механізму впровадження інноваційних технологій в галузі енергозбереження, який має мінімізувати корупційний вплив в процесах прийняття рішень щодо впровадження технологій, при цьому одним з напрямків має стати визначення чіткої процедури отримання дозволів на виробництво та експлуатацію об'єктів альтернативного енергопостачання; 3) стимулювання процесів впровадження інноваційних підходів до енергозбереження та альтернативних джерел енергії на державному рівні за рахунок податкових пільг; 4) створення єдиного державного реєстру сучасних розробок у цій галузі з різним рівнем висвітлення інформації та доступу до неї, метою якого є забезпечення потенційних інвесторів інформацією щодо наявних інноваційних розробок.

Впровадження системи енергоменеджменту у довгостроковій перспективі призведе до відчут-

ної економії енергетичних ресурсів, скорочення витрат і підвищення ефективності процесів. На макрорівні сприяє покращенню ситуації по відношенню до навколишнього середовища.

Список використаних джерел

1. Дегтярьова О.О., Пудичева Г.О. Організація енергоменеджменту в системі управління енергетичним господарством / О.О.Дегтярьова, Г.О.Пудичева // Вісник соціально-економічних досліджень, 2012 рік, випуск 4 (47). – С. 289–295
2. Денисюк С.П., Бориченко О.В., Теоретичні основи побудови систем енергетичного менеджменту в Україні / С.П. Денисюк, О.В. Бориченко // Енергетика: економіка, технології, екологія. 2015. № 1. – С. 7–16.
3. Закон України «Про енергозбереження» від 01.07.1994 р. № 74/94-ВР [Електронний ресурс]. – Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу до документа: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=74%2F94-%E2%FO>.
4. Ковальчук В. В., Яринчак О. П. Деякі аспекти удосконалення системи енергоменеджменту в Україні / В. В. Ковальчук, О. П. Яринчак // Економічний вісник Донбасу № 2 (32), 2013. – С. 210–215.
5. Основи енергетичного менеджменту: конспект лекцій / укладач С. В. Сапожников. – Суми : Сумський державний університет, 2015. – 163 с.
6. Петринка В.Ю. Система енергоменеджменту промислових підприємств, проблеми і перспективи / Петринка В.Ю. // Международные конференции : Стратегії інноваційного розвитку економіки України проблеми, перспективи, ефективність. Секція 1. Менеджмент підприємств та управління персоналом. № – НТУ «ХПИ», 2013. – С. 42–44
7. Проект USAID «Муниципальная энергетическая реформа в Украине» (Мер): Концепція проекту впровадження системи енергетичного менеджменту об'єктів бюджетної сфери м. Києва / Агентство США з міжнародного розвитку (USAID). – 2015. – 60 с.
8. Стогній Б.С., Кириленко О.В., Денисюк С.П. Енергетичний менеджмент – системний підхід до моніторингу та керування енергетичними процесами // «Енергетичний менеджмент: стан та перспективи розвитку» : І міжнар. наук.-практ. і навч.-метод. конф., 27–29 травня 2014 р.: тези доп. – К., 2014. – С. 9–10.
9. Управління процесами ефективного енергозбереження / Ю. В. Дзядикевич, Р. Б. Гевко, Р. І. Розум, М. В. Буряк // Інноваційна економіка. – 2010. – № 17. – С. 151–154.

ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕЙ ТА ВИДІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

10. EERE RDD&D Decision Process Standard Model, July 2004. «Електронний ресурс» – Режим доступу: <http://sae.gov.ua/sites/default/files/Leskiv.pdf>

11. Energy 2020. A strategy for competitive, sustainable and secure energy: Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions: Doc.

COM (2010) 639 final. Brussels, 10.11.2010 [Electronic resource] // EUR-Lex. Access to European Union law. – Mode of access: <<http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0639:FIN:EN:PDF>>.

12. EU Energy Efficiency Policy – Achievements and Outlook. – Brussels: European Parliament, Directorate general for internal policies, 2010, 213 p.